

SUNUŞ

BURKE'ÜN DOĞAL TOPLUMUN SAVUNUSU ÜZERİNE BİR NOT

MURRAY N. ROTHBARD

1756 yılında Edmund Burke ilk eserini yayımladı: *Doğal Toplumun Savunusu*. Ne gariptir ki bu eser, günümüzde yaşanan Burke yeniden canlanması sürecinde neredeyse bütünüyle göz ardı edilmiştir. Bu eser, Burke'ün diğer yazılarıyla keskin bir tezat oluşturur zira Yeni Muhafazakârlığın Babası imajıyla bağdaştırılması güçtür. Bu denli muhafazakâr olmayan bir eser tahayyül etmek neredeyse imkânsızdır; gerçekte *Savunu*, rasyonalist ve bireyci anarşizmin modern çağdaki ilk ifadesi olabilir.

Burke'ün hayatının geri kalanını *Savunu*'da ortaya koyduğu görüşlerin tam tersi fikirler uğruna savaşıarak geçirdiği iyi bilinmektedir. Burke'ün geç dönem açıklaması, bu eserin, Lord Bolingbroke gibi rasyonalist Deistlerin görüşlerini hicvetmek amacıyla yazılmış bir taşlama olduğu yönündedir. Bu açıklamaya göre, akla duyulan bağlılık ile vahiy yoluyla gelen dine karşı yürütülen bir saldırı, mantıksal olarak hükümet ilkesine yönelik yıkıcı bir saldırıya dönüşebilir. Burke'ün biyografi yazarları ve takipçi-

leri bu açıklamayı genellikle eleştirmeden benimsemişlerdir. Yine de bu eserden çabucak geçerek Burke hakkındaki değerlendirmelerinde eseri nadiren anmışlardır ve bunda da haklı nedenleri vardır. Zira söz konusu eser oldukça mahcup edici bir metindir. Dikkatli bir okuma, eserde hiciv ya da ironiye dair neredeyse hiçbir iz bulunmadığını ortaya koyar. Gerçekte bu eser, Burke'ün karakteristik üslubuyla kaleme alınmış son derece ağırbaşlı ve ciddi bir risaledir. Nitekim Burke'ün biyografi yazarları da bu eserin bir hiciv olarak başarısızlığına dikkat çekmiş ancak onun gerçekten bir hiciv olarak mı yazıldığı sorusunu esaslı biçimde sormamışlardır.

Gerçekte Burke'ün kendi açıklaması pek de inandırıcı değildir. Burke, hicve yatkın biri değildi ve ileriki yıllarda da bu tür yazılara pek teşebbüs etmemiştir. *Savunu* isimsiz şekilde yayımlandığında Burke 27 yaşındaydı. Dokuz yıl sonra, eseri yazdığı ortaya çıktığında Burke ünlü Parlamento kariyerine başlamak üzereydi. Bu fikirleri gençliğinde ciddiyetle benimsediğini kabul etmek, siyasi açıdan felaketle sonuçlanabilirdi. Bu durumdan kurtulmasının tek yolu, eseri bir hiciv olarak geçiştirmekti; böylece kendisini rasyonalizmin ve yıkıcılığın ebedi düşmanı olarak temize çıkarabilecekti.

Burke, *Savunu*'ya incelemesinin amacını belirleyerek başlar: siyasal kurumların ya da “siya-